

**Zaak C-84/24**

**Verzoek om een prejudiciële beslissing**

**Datum van indiening:**

1 februari 2024

**Verwijzende rechter:**

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litouwen)

**Datum van de verwijzingsbeslissing:**

31 januari 2024

**Verzoekende partij:**

EM SYSTEM UAB

**Verwerende partijen:**

SEB bankas AB

Citadele banka Lietuvos filialas AS

---

[OMISSIS]

**LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS (hoogste rechterlijke instantie,  
Litouwen)**

**BESCHIKKING**

31 januari 2024

Vilnius

De meervoudige civiele kamer van de LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS, Litouwen, [OMISSIS] (samenstelling van de rechterlijke instantie)

[OMISSIS] in [OMISSIS] een cassatieberoep dat door verzoekster, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **EM SYSTEM**, is ingesteld tegen de beschikking van [OMISSIS] de Vilniaus apygardos teismas (rechter in tweede aanleg, Vilnius) van 23 mei 2023 in het hoger beroep in de civiele zaak betreffende de afgewezen, door verzoekster **EM SYSTEM UAB** tegen verweersters **SEB bankas AB** en **AS Citadele banka Lietuvos filialas** (hierna:

„Litouws filiaal van Citadele banka AS,”) ingestelde vordering tot staking van onrechtmatige handelingen,

verklaart als volgt:

- 1 Het cassatieberoep betreft de uitlegging en de toepassing van de regels van materieel recht inzake de rechtvaardiging van de bevrozing van de tegoeden van de vennootschap op basis van verordening (EG) nr. 765/2006 van de Raad van 18 mei 2006 betreffende beperkende maatregelen met het oog op de situatie in Belarus en de betrokkenheid van Belarus bij de Russische agressie tegen Oekraïne (PB 2006, L 134, blz. 1) (hierna: „verordening nr. 765/2006”, of „verordening”).
- 2 De zaak betreft het beroep dat door verzoekster EM SYSTEM is ingesteld tegen verweersters, het Litouwse filiaal van Citadele banka AS, en SEB bankas AB, inzake beperkingen op (toegang tot) tegoeden op bankrekening [OMISSIS] die is geopend bij het Litouwse filiaal van Citadele banka AS, en op bankrekeningen [OMISSIS] die zijn geopend bij SEB bankas AB. Verzoekster heeft de rechter in eerste aanleg verzocht om verweersters [OMISSIS] te gelasten de overeenkomsten voor het beheer van die bankrekeningen na te komen door haar onbeperkt toegang tot die tegoeden te verlenen [OMISSIS], en verweersters te verwijzen in de kosten.
- 3 De kwestie van de bevrozing, op 18 december 2020, van de tegoeden van de vennootschap valt binnen de werkingssfeer van verordening nr. 765/2006.
- 4 [OMISSIS] [standpunten van partijen en van de rechter in eerste aanleg betreffende de verwijzing naar het Hof]
- 5 [OMISSIS] [verplichting tot verwijzing op grond van artikel 267, derde alinea, VWEU]
- 6 In de onderhavige zaak is de noodzaak voor de aangezochte rechter om het Hof prejudiciële vragen te stellen gelegen in het feit dat de inhoud van de bepalingen van het Unierecht die relevant zijn voor de beslechting van de zaak niet volledig duidelijk is, noch uit hoofde van de *acte clair*-doctrine, noch uit hoofde van de *acte éclairé*-doctrine. Het antwoord op de aan het Hof gestelde vragen is voor de onderhavige zaak derhalve van fundamenteel belang, aangezien dit de correcte toepassing mogelijk maakt van de bepalingen van verordening nr. 765/2006 waarover het Hof zich nog niet heeft uitgesproken.
- 7 [OMISSIS] [standaard procedurele formulering]

### I. Toepasselijke bepalingen. Unierecht

- 8 De in de huidige zaak relevante beperkende maatregelen van de Europese Unie tegen aanhangers van het Belarussische regime zijn opgelegd bij besluit 2012/642/GBVB van de Raad van 15 oktober 2012 betreffende beperkende

maatregelen tegen Belarus (PB 2012, L 285, blz. 1) en bij verordening nr. 765/2006.

9 Artikel 4 van besluit 2012/642/GBVB (in de versie die van kracht was op 18 december 2020) luidt:

„1. Alle tegoeden en economische middelen die eigendom zijn, in het bezit zijn, of onder zeggenschap staan van:

(a) personen, entiteiten of lichamen die verantwoordelijk zijn voor ernstige mensenrechtenschendingen of de onderdrukking van het maatschappelijk middenveld en de democratische oppositie, of wier activiteiten anderszins de democratie en de rechtsstaat in Belarus ernstig ondermijnen, of alle andere natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen die banden hebben met hen, alsmede alle rechtspersonen, entiteiten of lichamen die hun eigendom zijn of onder hun zeggenschap staan;

(b) natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen die van het Loekasjenko-bewind profiteren of het steunen, alsmede rechtspersonen, entiteiten of lichamen die hun eigendom zijn of onder hun zeggenschap staan, en vermeld staan in de bijlage, worden bevroren.

2. Er worden geen tegoeden of economische middelen rechtstreeks of onrechtstreeks ter beschikking gesteld aan of ten behoeve van de in de bijlage genoemde natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen.”

10 Artikel 2 van verordening nr. 765/2006 (in de versie die van kracht was op 18 december 2020) luidt:

„1. Alle tegoeden en economische middelen die toebehoren aan of eigendom zijn van, in het bezit zijn van of onder zeggenschap staan van de in bijlage I genoemde natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten en lichamen, worden bevroren.

2. Aan of ten behoeve van de in bijlage I genoemde natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten en lichamen mogen geen tegoeden of economische middelen direct of indirect ter beschikking worden gesteld.

3. Het is verboden bewust en opzettelijk deel te nemen aan activiteiten die tot doel of tot gevolg hebben dat de in de leden 1 en 2 bedoelde maatregelen direct of indirect worden omzeild.

4. Bijlage I bevat een lijst met natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten en lichamen die, overeenkomstig artikel 4, lid 1, onder a), van besluit 2012/642/GBVB van de Raad van 15 oktober 2012 betreffende beperkende maatregelen tegen Belarus door de Raad zijn geïdentificeerd als verantwoordelijk voor ernstige mensenrechtenschendingen of de onderdrukking van het maatschappelijk middenveld en de democratische

- oppositie, of waarvan de activiteiten ernstige schade berokkenen aan de democratie of de rechtsstaat in Belarus, of als natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten en lichamen die met hen verbonden zijn of als rechtspersonen, entiteiten of lichamen die hun eigendom zijn of onder hun zeggenschap staan.
5. Bijlage I bevat eveneens een lijst met natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten en lichamen die, overeenkomstig artikel 4, lid 1, onder b) van besluit 2012/642/GBVB door de Raad zijn geïdentificeerd als baat hebbend bij of steun verlenend aan het Loekasjenko-regime, en met rechtspersonen, entiteiten en lichamen die hun eigendom zijn of onder hun zeggenschap staan.”
- 11 Punt 55a van de richtsnoeren inzake de implementatie en evaluatie van de beperkende maatregelen (sancties) in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU van 4 mei 2018 (nota nr. 5664/18 van het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie) (hierna: „richtsnoeren van 2018”), opgesteld door de Raad van de Europese Unie, luidt:
- „Het bepalende criterium bij de vaststelling of een andere persoon of entiteit eigenaar is van een rechtspersoon of entiteit, is het in het bezit zijn van 50 % of meer van de eigendomsrechten van een entiteit, of daarin een meerderheidsbelang hebben<sup>17</sup>. Indien aan dit criterium is voldaan, wordt een andere persoon of entiteit vermoed eigenaar van de rechtspersoon of entiteit te zijn.”*
- 12 Voetnoot 17 van dit punt bevat de volgende verwijzing:
- „Het criterium zoals gedefinieerd in verordening 2580/2001.”*
- 13 Punt 62 van de geactualiseerde versie van de beste praktijken van de EU voor de doeltreffende implementatie van beperkende maatregelen van de Raad van de Europese Unie (27 juni 2022, nota nr. 10572/22, hierna: „beste praktijken van 2022”) luidt:
- „Het bepalende criterium bij de vaststelling of een andere persoon of entiteit eigenaar is van een rechtspersoon of entiteit, is het in het bezit zijn van 50 % of meer van de eigendomsrechten van een entiteit, of daarin een meerderheidsbelang hebben<sup>20</sup>. Indien aan dit criterium is voldaan, wordt een andere persoon of entiteit geacht eigenaar van de rechtspersoon of entiteit te zijn.”*
- 14 Voetnoot 20 van dit punt bevat de volgende verwijzing:
- „Het criterium zoals gedefinieerd in verordening 2580/2001.”*
- 15 Artikel 1, lid 5, van verordening (EG) nr. 2580/2001 bevat de volgende definitie:

„Eigenaar zijn van een rechtspersoon, groep of entiteit’: in het bezit zijn van 50 % of meer van de eigendomsrechten van een rechtspersoon, groep of entiteit, of daarin een meerderheidsbelang hebben.”

- 16 Punt 55b van de richtsnoeren van 2018 en punt 63 van de beste praktijken van 2022 voorzien in een niet-limitatieve lijst van criteria waarmee rekening moet worden gehouden bij de vaststelling of een rechtspersoon of entiteit onder de zeggenschap staat van een andere persoon of entiteit.
- 17 Punt 55c van de richtsnoeren van 2018 en punt 65 van de beste praktijken van 2022 bepalen dat het vervullen van de bovengenoemde criteria van eigendom of zeggenschap per geval kan worden weerlegd.
- 18 Punt 55d van de richtsnoeren van 2018 luidt:

„Indien de eigendom of zeggenschap overeenkomstig de bovenvermelde criteria is vastgesteld, wordt het ter beschikking stellen van goederen of andere economische middelen aan een niet op een lijst geplaatste rechtspersoon of entiteit die in het bezit is of onder controle staat van een wel op een lijst geplaatste persoon of entiteit, in beginsel beschouwd als het onrechtstreeks ter beschikking stellen van goederen of economische middelen aan een op een lijst geplaatste persoon of entiteit, tenzij per geval redelijkerwijs kan worden vastgesteld op basis van een risicogerichte aanpak, rekening houdend met alle ter zake doende omstandigheden, waaronder de onderstaande criteria, dat de goederen of economische middelen in kwestie niet zullen worden gebruikt door noch ten gunste van de bewuste op een lijst geplaatste persoon of entiteit.

Er dient onder meer rekening te worden gehouden met de volgende criteria:

- (a) de datum waarop de contractuele verhouding tussen de betrokken entiteiten is aangegaan en de aard van de verhouding (bijv. koop-, verkoop- of distributieovereenkomst);
- (b) het belang van de sector waarin de niet op een lijst geplaatste entiteit actief is voor de op een lijst geplaatste entiteit;
- (c) de kenmerken van de ter beschikking gestelde goederen of economische middelen, waaronder het potentiële praktische gebruik ervan door, en de mate waarin zij gemakkelijk kunnen worden overgedragen aan, de op een lijst geplaatste entiteit;
- (d) Een economisch middel wordt niet beschouwd als ten gunste zijnde van een op een lijst geplaatste persoon of entiteit om de loutere reden dat het middel door een niet op een lijst geplaatste persoon of entiteit is gebruikt om winsten te boeken die mogelijk gedeeltelijk zijn uitgekeerd aan een op een lijst geplaatste aandeelhouder.”

- 19 Punt 66 van de beste praktijken van 2022 luidt:

„Indien de eigendom of zeggenschap overeenkomstig de bovenvermelde criteria is vastgesteld, wordt het ter beschikking stellen van tegoeden of andere economische middelen aan een niet op een lijst geplaatste rechtspersoon of entiteit die in het bezit is of onder zeggenschap staat van een wel op een lijst geplaatste persoon of entiteit, in beginsel beschouwd als het onrechtstreeks ter beschikking stellen van tegoeden of economische middelen aan een op een lijst geplaatste persoon of entiteit, tenzij per geval redelijkerwijs kan worden vastgesteld op basis van een risicogerichte aanpak, rekening houdend met alle ter zake doende omstandigheden, waaronder de onderstaande criteria, dat de tegoeden of economische middelen in kwestie niet zullen worden gebruikt door noch ten gunste van de bewuste op een lijst geplaatste persoon of entiteit.

Er dient onder meer rekening te worden gehouden met de volgende criteria:

- (a) de datum waarop de contractuele verhouding tussen de betrokken entiteiten is aangegaan en de aard van de verhouding (bijv. koop-, verkoop- of distributieovereenkomst);
- (b) het belang van de sector waarin de niet op een lijst geplaatste entiteit actief is voor de op een lijst geplaatste entiteit;
- (c) de kenmerken van de ter beschikking gestelde tegoeden of economische middelen, waaronder het potentiële praktische gebruik ervan door, en de mate waarin zij gemakkelijk kunnen worden overgedragen aan, de op een lijst geplaatste entiteit.”

## **II. Bepalingen van Litouws recht die relevant zijn voor de beslechting van het geding**

- 20 Overeenkomstig de bepalingen van de Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymas (wet van de Republiek Litouwen inzake de uitvoering van economische en andere internationale sancties; hierna: „sanctiewet”) die van kracht waren op het moment dat de tegoeden op 18 december 2020 werden bevroren, coördineert het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Republiek Litouwen de toepassing van internationale sancties in de Republiek Litouwen en verstrekt het informatie aan natuurlijke personen en rechtspersonen over kwesties die verband houden met de toepassing van internationale sancties (artikel 11, lid 1). De dienst onderzoek financiële criminaliteit van het ministerie van Binnenlandse Zaken van de Republiek Litouwen (hierna: „FCBZ”), de douanediens van het ministerie van Financiën van de Republiek Litouwen en de Bank van Litouwen, elk overeenkomstig hun bevoegdheden, waren verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van financiële sancties, aldus 12, lid 1, punt 2, van de sanctiewet). Het ministerie van Buitenlandse Zaken was verantwoordelijk voor de uitvoering van de specifieke vrijstellingen van de sancties, die in de verordeningen van de Europese Unie waren vastgesteld. Om voor de vrijstellingen in aanmerking te komen, moesten de entiteiten een aanvraag indienen bij de in artikel 12 van de sanctiewet bedoelde



toezichhoudende autoriteit betreffende de toepassing van internationale sancties. Vervolgens moest die autoriteit of financiële instelling bij het ministerie van Buitenlandse Zaken per geval een aanvraag indienen wat betreft de toepassing van de vrijstelling, en mocht de vrijstelling pas worden toegepast nadat dit ministerie daarmee had ingestemd, volgens 4 artikel 4, lid 2, van de sanctiewet.

- 21 Volgens de bepalingen van de sanctiewet die van kracht waren tijdens de behandeling van het cassatieberoep, wordt de uitvoering van internationale sancties gecoördineerd door een commissie die is ingesteld door de regering (artikel 10, lid 1, van de sanctiewet). FCBZ, het ministerie van Financiën, de douanedienst van het ministerie van Financiën van de Republiek Litouwen en andere instellingen, overeenkomstig de hun toegewezen werkerreinen, zijn de bevoegde autoriteiten voor de toepassing van de beperkingen op de toegang tot tegoeden en economische middelen, de beperkingen op betalingen en de beperkingen op andere financiële activiteiten (financiële sancties) (artikel 11, lid 3, punt 1, van de sanctiewet). Overeenkomstig punt 13 van de beschrijving van de procedure voor de uitvoering van internationale sancties, goedgekeurd bij besluit nr. 535 van de regering van de Republiek Litouwen van 25 mei 2022, hierna: „beschrijving”), is FCBZ, in de uitoefening van de functies van een bevoegde autoriteit zoals bedoeld in artikel 11, lid 1, van de sanctiewet, belast met de coördinatie van, het toezicht op, en het zorgen voor de toepassing van financiële sancties in de Republiek Litouwen (beperkingen op de beschikking over tegoeden en economische middelen). Krachtens punt 13, onder 3, van die beschrijving, beslist FCBZ over aanvragen voor uitzonderingen op of vrijstellingen van beperkingen en verplichtingen, zoals voorzien in de internationale sanctiewetgeving.

### III. Relevante feiten

- 22 Verzoekster heeft met verweersters SEB bankas AB en het Litouwse filiaal van Citadele banka AS bankrekeningovereenkomsten gesloten, op basis waarvan bankrekeningen zijn geopend op naam van verzoekster. Op 18 december 2020 hebben verweersters, op eigen initiatief, eenzijdig de tegoeden bevroren die verzoekster aanhield op de rekeningen bij hierboven genoemde banken, omdat A.V.S., een aandeelhouder van verzoekster, op 17 december 2020 op de lijst van personen en entiteiten was geplaatst waarop de Europese Unie sancties van toepassing had verklaard overeenkomstig verordening nr. 765/2006. Verzoekster is daarvan door verweersters per e-mail in kennis gesteld. A.V.S. heeft een deelneming van 50 % in verzoekster.
- 23 Verzoekster heeft de rechter verzocht verweersters te gelasten de bankrekeningovereenkomst na te komen, zodat verzoekster zonder beperkingen toegang zou krijgen tot de tegoeden op de bankrekeningen.
- 24 Bij uitspraak van 25 januari 2023 heeft de Vilniaus miesto apylinkės teismas (rechter in eerste aanleg, Vilnius) de vordering van verzoekster verworpen.

- 25 Deze rechter kwam, gelet op het feit dat A.V.S. een deelneming van 50 % in de vennootschap bezat, welk feit is vastgesteld in het licht van [OMISSIS] het document [beste praktijken van 2022] en de richtsnoeren inzake sancties, tot de conclusie dat A.V.S. eigenaar van verzoekster was en dat de tegoeden van verzoekster onder zeggenschap stonden van een persoon die in bijlage I bij verordening nr. 765/2006 is genoemd. Een van de criteria waarmee volgens punt 63 van de beste praktijken van 2022 (en punt 55b van de richtsnoeren) rekening moet worden gehouden bij de beoordeling of een rechtspersoon of entiteit onder zeggenschap staat van een andere persoon of entiteit, alleen of krachtens een overeenkomst met een andere aandeelhouder of derde partij, is het feit dat deze persoon of entiteit het recht heeft of de bevoegdheid uitoefent om de meerderheid van de leden van het toezichthoudend, leidinggevend of bestuursorgaan van een dergelijke rechtspersoon of entiteit aan te stellen of te ontslaan. Op grond van paragraaf 7.3 van de statuten van verzoekster, rekening houdend met het feit dat de aandeelhouders van verzoekster gelijke deelnemingen hebben (50 % gehouden door A.V.S. en de andere 50 % gehouden door I.S.), zou het niet mogelijk zijn om de directeur van verzoekster te benoemen zonder de beslissing van de persoon op wie sancties van toepassing zijn (A.V.S.) en de toestemming van de andere aandeelhouder. De rechtbank concludeert dan ook dat verzoekster voldoet aan de criteria van artikel 2, lid 1, van verordening nr. 765/2006 voor het opleggen van sancties betreffende verzoeksters tegoeden.
- 26 Bij uitspraak van 23 mei 2023 heeft de meervoudige kamer [OMISSIS] van de Vilniaus apygardos teismo (rechter in tweede aanleg, Vilnius), in het door EM SYSTEM UAB ingestelde hoger beroep, de uitspraak van de Vilniaus miesto apylinkės teismo (rechter in eerste aanleg, Vilnius) van 25 januari 2023 bevestigd.
- 27 De rechter in tweede aanleg vermeldde dat, gezien de werkingsfeer van artikel 1 van verordening nr. 2021/1030 van de Raad van 24 juni 2021 tot wijziging van verordening nr. 765/2006 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Belarus (PB 2021, L 224, blz. 1) alsmede de inhoud van de artikelen 1 undecies en 1 duodecies ervan, moest worden geconcludeerd dat de artikelen (1 undecies, 1 undecies ter, 1 duodecis en 1 septvicies ter) van de verordening zijn gericht tot in Belarus (of buiten de Unie) gevestigd rechtspersonen waarvan meer dan 50 % van de aandelen in handen van de staat zijn en zij dus niet kunnen worden toegepast op een rechtspersoon die in Litouwen is gevestigd.
- 28 Volgens de rechter in tweede aanleg heeft de Vilniaus miesto apylinkės teismo terecht geconcludeerd dat op grond van de deelneming van 50 % van A.V.S. in de vennootschap kon worden vastgesteld dat A.V.S. eigenaar is van verzoekster, waardoor de tegoeden van verzoekster onder de zeggenschap staan van een persoon die is genoemd in bijlage I bij de verordening, en verzoekster derhalve voldoet aan de criteria van artikel 2, lid 1 van de verordening, waardoor de tegoeden van de verzoekster aan de sancties onderhevig zijn.
- 29 Krachtens besluit nr. V-222 van 14 oktober 2022 van de directeur van de FCBZ „inzake de goedkeuring van de lijst van entiteiten waarvoor sancties gelden en die



eigendom zijn of onder zeggenschap staan van een rechtspersoon of andere organisaties zonder rechtspersoonlijkheid”, is EM SYSTEM UAB toegevoegd aan de lijst van entiteiten die banden hebben met de personen tegen wie sancties zijn ingesteld. Bij de Vilniaus apygardos administracinis teismas (bestuursrechter in eerste aanleg, Vilnius) heeft verzoekster EM SYSTEM UAB op 17 februari 2023 beroep ingesteld tot nietigverklaring van het besluit van het FCBZ waarbij internationale sancties aan EM SYSTEM UAB zijn opgelegd (bestuursrechtelijke zaak nr. eI2-4937-595/2023).

De meervoudige kamer

stelt het volgende vast:

#### **IV. Argumenten en standpunt van de verwijzende rechter in de prejudiciële beslissingsprocedure**

- 30 Artikel 2, lid 1 van verordening nr. 765/2006 bepaalt dat „alle tegoeden en economische middelen die toebehoren aan of eigendom zijn van, in het bezit zijn van of onder zeggenschap staan van de in bijlage I genoemde natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten en lichamen, worden bevroren”. Krachtens artikel 4 van besluit 2012/642/GBVB, ten uitvoer gelegd bij verordening (EG) nr. 765/2006 (waarnaar wordt verwezen in artikel 2, lid 4, van die verordening), moeten alle tegoeden die eigendom zijn, in het bezit zijn of onder zeggenschap staan van de in de bijlage vermelde natuurlijke personen en rechtspersonen, alsmede van personen en rechtspersonen die eigendom zijn of onder zeggenschap staan van eerstgenoemden, worden bevroren. Bijgevolg zijn zowel (i) criteria voor eigendom van en zeggenschap over een rechtspersoon als (ii) de omstandigheden waarin tegoeden van een entiteit die in eigendom is of onder zeggenschap staat, moeten worden opgevat als tegoeden die eigendom zijn, in bezit zijn of onder zeggenschap staan van een persoon die aan sancties is onderworpen, van belang om te bepalen welke tegoeden, die eigendom van welke rechtspersonen zijn, moeten worden bevroren op grond van artikel 2, lid 1, van verordening (EG) nr. 765/2006.
- 31 Op de datum waarop de betrokken bankrekeningen werden bevroren (18 december 2020), was in verordening nr. 765/2006, waarin deze sancties waren vastgesteld, niet bepaald welk criterium in aanmerking moest worden genomen bij de beoordeling of een rechtspersoon of entiteit eigendom is van een andere persoon of entiteit. De toenmalige versie van de [richtsnoeren inzake sancties] bevat een criterium van „het in het bezit zijn van 50 % of meer van de eigendomsrechten van een entiteit, of daarin een meerderheidsbelang hebben”. Verordening nr. 2580/2001, waarnaar in een voetnoot wordt verwezen als de bron van die bepaling, bevat echter de bewoording „in het bezit zijn van 50 % of meer van de eigendomsrechten van een rechtspersoon, groep of entiteit, of daarin een meerderheidsbelang hebben”. De Raad van de Europese Unie heeft dezelfde uitlegging gegeven in de meest recente versie van de beste praktijken van de EU voor de doeltreffende implementatie van beperkende maatregelen (27 juni 2022,

document nr. 10572/22, punt 62). Het is derhalve niet duidelijk welk criterium de nationale rechter moet toepassen bij zijn beoordeling van de vraag of de entiteit uit de private sector (de bank) die de sancties (bevrozing van tegoeden) heeft toegepast, terecht heeft geoordeeld dat verzoekster (een entiteit) eigendom is van een persoon op wie de sancties van verordening nr. 765/2006, zoals uiteengezet in bijlage I bij die verordening, van toepassing zijn.

- 32 De rechtsonzekerheid wordt vergroot door het feit dat verordening nr. 765/2006 krachtens latere en momenteel geldende wijzigingen ervan [artikel 1 undecies, onder c), en artikel 1 duodecies, lid 1, onder c),] bepaalt dat sommige sancties moeten worden opgelegd aan „rechtspersonen, entiteiten of lichamen die buiten de Unie zijn gevestigd en waarvan de eigendomsrechten voor meer dan 50 % direct of indirect in handen zijn van” een in die verordening vermelde entiteit. Om die reden kan twijfel ontstaan over de vraag of bij de uitlegging van de banden met rechtspersonen en entiteiten waarop krachtens die verordening sancties van toepassing zijn, zoals bepaald in de artikelen 1 undecies, [1 duodecies] en 2 van die verordening, moet worden uitgegaan van verschillende criteria voor de definitie van dergelijke banden, dan wel, bij de systematische uitlegging van die verordening, van het in [in de artikelen 1 undecies en 1 duodecies] uitdrukkelijk genoemde criterium van „eigendomsrechten voor meer dan 50 %” moet worden toegepast.
- 33 Ingeval het bezit van precies 50 % van de aandelen in een vennootschap niet moet worden beschouwd als eigendom van een rechtspersoon in de zin van artikel 2, lid 1, van verordening nr. 765/2006, stelt de meervoudige kamer de vraag of het bezit van een dergelijke deelneming moet worden beschouwd als zeggenschap over een rechtspersoon.
- 34 Ingeval het bezit van precies 50 % van de aandelen in een vennootschap wel moet worden beschouwd als eigendom van of zeggenschap over een rechtspersoon, rijst de vraag of aan de voorwaarde voor de toepassing van artikel 2, lid 1, van de verordening, namelijk dat de tegoeden van die rechtspersoon toebehoren aan, eigendom zijn, in het bezit zijn of onder zeggenschap staan van een in bijlage I bij de verordening genoemde natuurlijke persoon, moet worden geacht te zijn voldaan.
- 35 Ingeval de voorwaarde voor de toepassing van artikel 2, lid 1, van de verordening wordt vermoed te zijn vervuld, rijst de vraag of dit vermoeden kan worden weerlegd in een zaak zoals in het hoofdgeding aan de orde is, dat wil zeggen in een civiele procedure waarin een vennootschap de rechter verzoekt om de banken als verweersters te gelasten de bankrekeningovereenkomst na te komen door de vennootschap zonder beperkingen toegang te verlenen tot de tegoeden op haar bankrekeningen. De vraag in onderhavige zaak is of in dat geval een vennootschap wier tegoeden zijn bevroren, zich erop kan beroepen dat niet is voldaan aan de voorwaarde van artikel 2, lid 2, van verordening nr. 765/2006, namelijk dat het verbod op toegang tot tegoeden van toepassing is indien de

tegoeden van de vennootschap worden gebruikt door of ten behoeve van een in bijlage I bij die verordening genoemde persoon.

- 36 Die vraag rijst in het licht van de verduidelijking die is gegeven in de richtsnoeren van 2018, punt 55d, en in de beste praktijken van 2022, punt 66 volgens welke, indien eigendom of zeggenschap overeenkomstig de daarin vermelde criteria is vastgesteld, het ter beschikking stellen van tegoeden of andere economische middelen aan een niet op een lijst geplaatste rechtspersoon of entiteit die in het bezit is of onder zeggenschap staat van een wel op een lijst geplaatste persoon of entiteit, in beginsel beschouwd wordt als het onrechtstreeks ter beschikking stellen ervan aan een op een lijst geplaatste persoon of entiteit, tenzij per geval redelijkerwijs kan worden vastgesteld op basis van een risicogerichte aanpak, rekening houdend met alle ter zake doende omstandigheden, waaronder de in die documenten vermelde criteria, dat de tegoeden in kwestie niet zullen worden gebruikt door, noch ten gunste van de desbetreffende op een lijst geplaatste persoon of entiteit. Indien de beoordeling aan de hand van de criteria uit bovenstaande documenten wordt uitgevoerd door een bank, dan rijst de vraag of een onredelijke last zou worden opgelegd aan een entiteit uit de private sector, rekening houdend met het feit dat de bevoegde nationale autoriteiten krachtens de verordening ook aan een aantal verplichtingen met betrekking tot de juiste tenuitvoerlegging van sancties onderworpen zijn.
- 37 De meervoudige kamer is van oordeel dat het Unierecht in het kader van de toepassing ervan zodanig moet worden uitgelegd dat het geen onredelijke last aan entiteiten uit de private sector oplegt die onderworpen zijn aan de verplichting van verordening nr. 765/2006 om sancties toe te passen. Als van dergelijke entiteiten zou worden verlangd dat zij de structuur en de activiteiten van de entiteit per geval in detail beoordelen om te bepalen of zij sancties moeten toepassen, dan zou dat kunnen worden beschouwd als een beperking van de vrijheid van ondernemerschap, zoals neergelegd in artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Unie. Anderzijds moet ook de eerbiediging van de grondrechten van de aan sancties onderworpen personen worden gewaarborgd, zodat de criteria en procedures voor de toepassing van sancties duidelijk en het resultaat voorspelbaar moeten zijn.
- 38 Indien het Hof echter vaststelt dat verzoekster zich er in een nationale procedure, zoals die in het hoofdgeding, op kan beroepen dat niet is voldaan aan de voorwaarde van artikel 2, lid 2, van verordening nr. 765/2006 voor toepassing van het verbod op het gebruik van tegoeden, namelijk dat de tegoeden van de vennootschap worden gebruikt door of ten behoeve van een in bijlage I bij de verordening genoemde persoon, dan is de vraag voor de meervoudige kamer welke criteria moeten worden gebruikt voor de beoordeling in een dergelijke nationale procedure. Volgens verzoekster kunnen de volgende omstandigheden tot de conclusie leiden dat de tegoeden van de vennootschap niet worden gebruikt ten behoeve van een in bijlage I bij de verordening genoemde persoon: (1) krachtens de wettelijke regeling zijn de activa van de aandeelhouder en de vennootschap gescheiden; (2) de vennootschap wordt geleid door een bestuurder die een andere

persoon is dan een in bijlage I bij de verordening genoemde persoon; (3) de directeur van de vennootschap heeft namens de vennootschap overeenkomsten met de verweersters gesloten; (4) de bankpassen en de toegangsapparaten, codes en wachtwoorden die toegang gegeven tot de namens de vennootschap geopende bankrekeningen, zijn overhandigd aan de directeur van de vennootschap; (5) de directeur van de vennootschap heeft zich ertoe verbonden geen gegevens openbaar te maken die toegang geven tot de rekeningen van de vennootschap. De meervoudige kamer betwijfelt of dergelijke omstandigheden kunnen worden beschouwd als een beletsel voor het gebruik van de tegoeden van de vennootschap ten gunste van een persoon die is genoemd in bijlage I bij de verordening.

- 39 Gelet op de twijfels over de uitlegging van het begrip in artikel 2, lid 1, van verordening nr. 765/2006 als „tegoeden en economische middelen die toebehoren aan of eigendom zijn van, in het bezit zijn van of onder zeggenschap staan van de natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten en lichamen” en de voorwaarden voor de toepassing van artikel 2, lid 2, moet de zaak worden voorgelegd aan het Hof voor een uitlegging van artikel 2, leden 1 en 2, van verordening nr. 765/2006.
- 40 De rechtspraak van het Hof bevestigt dat het bevoegd is om prejudiciële beslissingen te geven over de uitlegging van verordeningen met betrekking tot het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (arrest van het Hof van 12 juni 2014, Peftiev, C-314/13).

De meervoudige kamer [OMISSIS] [standaard procedurele formulering]

beslist:

Het Hof wordt verzocht de volgende prejudiciële vragen die voor deze zaak van belang zijn te beantwoorden:

1. Dienen artikel 2, leden 1 en 2, van verordening (EG) nr. 765/2006 aldus worden uitgelegd dat, wanneer vaststaat dat een in bijlage I bij de verordening genoemde persoon precies 50 % van de aandelen in een vennootschap bezit, wordt verondersteld dat de tegoeden van de vennootschap eigendom zijn van, in het bezit zijn van of onder zeggenschap staan van de in bijlage I bij de verordening genoemde entiteit?
2. Kan in een procedure voor de nationale rechter, zoals die in het hoofdgeding aan de orde is, waarin een vennootschap wier tegoeden zijn bevroren omdat precies 50 % van haar aandelen in het bezit zijn van een persoon die is genoemd in bijlage I bij verordening nr. 765/2006 de rechter verzoekt de banken als verweersters te gelasten de overeenkomsten voor het beheer van een bankrekening na te komen waardoor die vennootschap zonder beperkingen toegang heeft tot de tegoeden op haar bankrekeningen, de betrokken vennootschap het besluit van de bank om haar tegoeden te bevriezen aanvechten met het argument dat haar tegoeden niet worden gebruikt door of ten behoeve van een persoon die is genoemd in bijlage I bij die verordening?

3. Indien de tweede vraag bevestigend wordt beantwoord, aan de hand van welke criteria moet de nationale rechter bij wie een dergelijke procedure aanhangig is beoordelen of de tegoeden niet door of ten behoeve van een in bijlage I bij verordening nr. 765/2006 genoemde persoon worden gebruikt? Kunnen omstandigheden zoals (1) het feit dat het vermogen van de vennootschap is gescheiden van dat van haar aandeelhouders, (2) het feit dat de directeur van de vennootschap (en niet de in bijlage I bij de verordening genoemde persoon) namens de vennootschap handelt, en (3) het feit dat alleen de directeur van de vennootschap toegang heeft tot de bankrekeningen van de vennootschap, worden geacht uit te sluiten dat de tegoeden van de vennootschap worden gebruikt ten behoeve van een in bijlage I bij de verordening genoemde persoon wiens deelneming in de vennootschap precies 50 % bedraagt?

[OMISSIS] [standaard procedurele formulering]

[OMISSIS] [samenstelling van de rechtsprekende formatie]

WERKDOCUMENT